

---

# Brisura - Jerusalem

Autor:

Data de publicació: 23-10-2010

**En heràldica, la brisura (del francès *brisure*, de *briser*, 'trencar') és qualsevol modificació que s'introdueix a les armories d'una família per tal de distingir-ne les diferents branques o bé els bastards. L'ús de les brisures, per la seva complexitat, va acabar quedant relegat gairebé a les cases reials.**

**L'escut d'armes es pot brisar de diverses maneres..**

En heràldica, la brisura (del francès *brisure*, de *briser*, 'trencar') és qualsevol modificació que s'introdueix a les armories d'una família per tal de distingir-ne les diferents branques o bé els bastards. L'ús de les brisures, per la seva complexitat, va acabar quedant relegat gairebé a les cases reials.

L'escut d'armes es pot brisar de diverses maneres:

Mitjançant la disminució de les peces honorables;

Canviant els esmalts d'algun element important, com ara el camper o una peça honorable;

Afegint-hi una altra peça, generalment de segon ordre (bordures, travesses, cotisses), o bé un moble o figura (lambels, creixents, estrelles, etc.);

Quarterant les armes d'un casal amb les de l'altre on s'estableix el fill segon.

El cap d'una determinada línia del casal porta generalment les armes plenes de la seva família a títol personal. Els altres membres (fins i tot els hereus, abans de la mort del pare) en teoria no hi tenen dret i, en principi, haurien de posar una brisura diferenciadora a les seves armes personals (o bé acontentar-se d'utilitzar les armes del casal, però no a títol personal). Si bé sovint es fa cas omís d'aquesta llei de les brisures i els segons fills es diferencien de l'hereu prenent el nom d'un altre territori i conservant les mateixes armes.

Algunes brisures tenen un significat convencional. Per exemple, a França la banda generalment és signe de legitimitat i el lambel acostuma a identificar els fadrísters o cabalers; a Anglaterra o Alemanya, en canvi, el lambel, una de les brisures més significatives, és un senyal privatiu de l'hereu. El bastó, habitualment de sable, acostuma a ser senyal de bastardia, igual com la barra, encara que sigui una de les peces honorables, o també la posició contornada de les figures (és a dir, dirigides cap al flanc sinistre de l'escut).

De vegades, algun noble resta obligat a modificar les seves armories amb una altra forma de brisura humiliant, per exemple quan és degradat per sentència del sobirà, que li mana invertir l'escut o suprimir-hi alguna peça, com a càstig per algun crim perpetrat.

A l'hora del blasonament, la brisura es llegeix en darrer terme. Així, l'escut de dalt de tot es blasonaria de la forma següent: «D'atzur, una cinta ondada d'argent acompanyada de tres flors de lis d'or, brisat al cap d'un lambel d'argent».

## Codificació

El sistema de brisures està rígidament codificat en certes tradicions heràldiques, com ara l'anglesa, l'alemanya o l'espanyola. Vegeu aquí sota la codificació de la monarquia hispànica, aprovada per la reina Maria Anna d'Àustria (muller de Felip IV) per privilegi del 1668,[1] consistent en l'aplicació d'un determinat ordre de mobles per distingir els fills successius.

---

Primogènit   Fill segon   Fill tercer   Fill quart   Fill cinquè   Fill sisè   Fill setè

Sense brisura   Lambel   Creixent   Estrella   Merleta   Anellet   Flor de lis

En aquest exemple, el primogènit d'una família noble té dret a portar les armes simples del casal. No obstant això, els fills segons les han de modificar amb una brisura (en aquest cas un lambel), brisura que continuaran utilitzant els hereus d'aquest segon fill, i els seus germans n'hauran d'afegir unes altres, de manera que les brisures, teòricament, es poden anar multiplicant sense límit. La família reial espanyola, però, no està subjecta a aquesta regla, ja que l'escut del príncep d'Astúries es diferencia de les armes reials amb un lambel, tot i tractar-se de l'hereu de la Corona.[2]

L'exemple de la Casa de Borbó

Com a exemple notable de brisures per distingir membres d'una família, es pot adduir el de la primitiva Casa de Borbó, les armes originàries de la qual consisteixen en tres flors de lis d'or en camper d'atzur. Doncs bé, com que només el cap del casal pot dur aquestes armories, els prínceps descendents van haver de brisar l'escut i ho van fer de la manera següent:

El delfí de França, l'hereu, el va quarterar amb les pròpies armes del seu títol.[3]

El duc d'Orleans, que fou fill segon, el va carregar amb un lambel.

El duc d'Anjou, Carles de Valois, hi va afegir la bordura de gules.[3]

El duc de Berry, Carles de Valois, va aplicar un engrelat a la bordura.

El príncep de Condé, Enric de Borbó, hi va col·locar una travessa en banda de gules a la part central.[3]

El príncep de Conti, Armand de Borbó, va admetre la bordura i la travessa en banda, tots dos de gules.

El duc de Vendôme té la mateixa travessa en banda, però carregada de tres lleonets d'argent.

Brisures de diverses cases reials

Brisures de la Casa Reial Aragonesa reflectides a l'Armorial de Gelre (s. XIV), f. 62r.

Martí d'Aragó,  
comte de Luna  
(futur Martí l'Humà)  
Joan d'Aragó,  
comte de Prades

---

(fill de Pere d'Aragó  
i nét de Jaume el Just)  
Alfons d'Aragó i Foix,  
marquès de Villena  
(germà de l'anterior)  
Joan d'Aragó,  
comte d'Empúries  
(fill de Ramon Berenguer d'Aragó  
i nét de Jaume el Just)  
Pere d'Aragó,  
comte d'Urgell  
(nét d'Alfons el Benigne ) [4]

Brisures de la descendència del rei Ferran III de Castella i Lleó

Alfons, hereu de Castella i de Lleó  
(futur Alfons X)  
Fadric de Castella  
Berenguera de Castella  
Enric de Castella  
Joan Manuel de Borgonya i de Suàbia  
Felip de Castella  
Lluís de Castella [5]

Brisures de l'antiga Casa Reial Portuguesa

Monarca  
Príncep hereu  
Príncep de Beira  
Primer infant  
Segon infant

---

Terçer infant

Brisures de la Casa de Savoia

Monarca  
Príncep del Piemont  
Duc de Gènova  
Duc d'Aosta  
Príncep de Carignan[6][7]

Casa Reial del Regne Unit

La Reina

Carles, Príncep de Gal·les  
Guillem, duc de Cambridge  
Enric de Gal·les  
Andreu, duc de York  
Beatriu de York  
Eugènia de York

---

Eduard, comte de Wessex  
Anna, princesa reial  
Ricard, duc de Gloucester  
Eduard, duc de Kent  
Miquel de Kent  
Alexandra de Kent

## Referències

A Wikimedia Commons hi ha contingut multimèdia relatiu a: Brisura

Armand de Fluvià: Diccionari general d'heràldica. Barcelona: Edhasa, 1982.

BOE. Reial Decret 284/2001, pel qual es crea el guió i l'estendard del Príncep d'Astúries. Accessible el 18-04-2009

Ottfried Neubecker i Roger Harmingues: Le Grand livre de l'Héraldique. Bordas, 1976 (reimpr. 1982). ISBN 2-04-012582-5.

#3 Foli 62r de l'Armorial de Gelre (Héraldique Européenne) Accessible el 2009.05.01.

ABC.es, Les armes del Príncep d'Astúries Accessible el 2009.05.01.

Héraldique Européenne Accessible 2009.04.18.

Jiri Loud i Michael Maclagan: Les Dynasties d'Europe. Bordas, 1981 (reimpr. 1993). ISBN 2-04-027013-2.